

Kazimierz Przerwa-Tetmajer | Pesmi

Poslovenil Tine Debeljak

Angel Gospodov

Angel Gospodov zvonijo zvonovi.
Ave Marija, bodi nam zdrava!
Hvalijo Jezusa vsi naj vekovi!
Angel Gospodov zvonijo zvonovi —
glas se izgublja, v nebesa plava...

V mrak večerni, v meglovine
gre čez loke, močevine,
čez trstičja po planoti,
čez pozabljene stranpoti
pólj turobnost, žalobolje.
Gre čez polje — žalost seje
kakor beli sren do lune,
lega v vale in tolmune,
v gaju na drevesa speča...
senca temna od nje veje,
a za njo bol koprneča...
Gre na groblje, božje polje,
h grobom deklic mladih seda,
od grobov zre v svet vsa bleda —

Angel Gospodov zvonijo zvonovi.
Ave Marija, bodi nam zdrava!
Hvalijo Jezusa vsi naj vekovi!
Angel Gospodov zvonijo zvonovi —
glas se izgublja, v nebesa plava...

Sence spijo nad gladino.
Vozi oblak se nad sipino.
Reka se v temi pretaka,
teče dalje, teče, teče,
nekaj vzdih v njej, zastaja,

nekaj toži v njej boleče,
teče, teče, da izgine
med goré, v temo oblaka.
Nikdar več ne vrne val se,
ki zdaj žalostno odhaja:
vtópi se v morjá globine
in ne vrne več iz dalj se.

Angel Gospodov zvonijo zvonovi.
Ave Marija, bodi nam zdrava!
Hvalijo Jezusa vsi naj vekovi!
Angel Gospodov zvonijo zvonovi —
glas se izgublja, v nebesa plava...

Vlečejo se sivi dimi,
predejo se kot predivo,
nad slemeni slamnatimi
obvisijo negiblivo
in gube se v vseprostorju;
morda jih kaj v sebi tira,
da hite kot reka k morju?
Mrak vsebolj se razprostira,
vedno širše kroge jemlje,
vse gosteje in vse teže
gozd zaliva, gôre veže,
golta vase robe zemlje,
mračno se v nebo opira.

Angel Gospodov zvonijo zvonovi.
Ave Marija, bodi nam zdrava!
Hvalijo Jezusa vsi naj vekovi!
Angel Gospodov zvonijo zvonovi —
glas se izgublja, v nebesa plava...

Tava duša naokoli,
tava v svojem zlu in boli,
v gozdu, v polju, vsepovsodi
v svojem zlu in boli blodi
ter izgnanstvo svoje kolne,

kolne srd usode blazne,
tožbe so obupa polne,
ko gre čez te njive prazne.
Tava kot privid prekleti,
žvižga veter vanjo, bije,
kamor hoče se ozreti —
pot izgnancev pred očmi je ...
Ni miru! Pavsod izgnana.
Ni počitka, ni pristana.

V polju duša v muki tava.
Roke krči bol kričava.

Angel Gospodov zvonijo zvonovi.
Ave Marija, bodi nam zdrava!
Hvalijo Jezusa vsi naj vekovi!

Pesem o mojem sinu

(Fragment)

Sinko moj mali, tuje glasí
priimek se, ki ga boš nosil.
Vedi, da ded tvoj potočil je kri,
poljsko zemljó z njo porósil;
da ti na čelo je s to krvjo
vtisnil za večno znak,
ko — Nemeč z imenom — s sabljo goló
potrdil je, da je Poljak.

Ulansko munduro morda za té,
sinček moj dragi, že šijejo,
morda ostroge ti brusijo že,
kito za čako vijejo?
Kdo ve? ... Kdo ve? ... Mordà ... mordà ...
poženemo kdaj še ulanske konje,
in naša rodna pesem, he-ja!
poletí čez poljske švadrone:

„Postavni ulani smo, kot vlti,
odseva v jeklu sonca soj,
nestrpno koplje konj s kopiti,
oj pojdeš, konj moj, pojdeš v boj!“

Ko te vzgojim, da boš ulan
ves srčen, brez strahu, napak,
ne bo napor s teboj zaman,
a vedi: dvakrat bolj je vsak
od nas dolžan ljubiti dom,
ker naš priimek tuj je,
in če v topov kdaj pade grom,
nam dvakrat tam je huje.

To pomni: tek življenja ti
naj bo že tak ali tak,
da tu obenem se rodi
že človek in Poljak,
da to stvari sta čudoviti,
silni, apostolski:
duh človeški plemeniti
v topli duši poljski ...

— — — — —
— — — — —

»Na skalnatem Podhalu«

(Fragment)

Tam ... tam nikdar zvezda mojega duhá ne bo pala:
napolnila je brezna z mavrico svojega léta,
ostala bo tam za večno kot oni »gazda s Podhala«,
večna senca, s kolovrata dob napleta;
večno živi, kdor s svobodno močjo samovladne sile
postavlja pokolenjem svojim spomenike na gomile.